EENIGHE EXTRACTEN

Uyt verſcheyde Miſſiven, gevonden inde Lord *Digbijs Cabinet*, het welcke bekomen is inde Batailie ontrent Sherborn in Jorck Shire den 15. October 1645.

En nu inden Jare 1646.

Door ordre des Parlements Ghedruckt: waer uyt klaerlijck ontdeckt wort de verborghentheydt van Doctor Goffs Negotiatie in Hollandt, aengaende het Huwelijck tuſſchen den Prince van Wallis ende de Ionghe Princeſſe van Orangien.

MITSGADERS:

De laetſte Oorlochs Equipagie ter Zee onder den geweſenen Admirael Dorp.

TOT LONDEN,

Ghedruct by Robbert Wood.

Doctor Goff aen Lord Jermin, uyt den Hage 1645. den 16. April.

GEt is klaer, datter inde Werelt niet en Is van soo grooten importantie tot des Coninghs dienst, als penninghen uyt te vinden voor de Vlote van *Dorp*.

Doctor Goff aen Lord Jermin, uyt den Haghe 1645. den 17. April.

De Prince van Orangien onderſocht my deſe weecke ſeer nauwe naer mijne Brieven van *Paris*, verhopende dat nu precijſelijck ſoude ſijn gereſolveert, aengaende de ſomme vande Huweliichſche portije, ſo als ick uyt ſijne diſcourſen konde afnemen. Welck point aengaende, ick hem deſe antwoorde gaf, dat de Huwelickſe portie alleen niet en konde weſen van die conſideratie, dat het Huwelijck daer op ſoude gheſloten werden, ten ware deſe Vloot mochte genoech ſijn, om de Coninck ſoodanighe byſtant te doen, waer door hy in alle waerſchijnelijckheydt ſijne ſaecken mochte herſtellen, het welcke de gheeyſchte ſumma niet en ſoude konnen doen, en dat ick over ſulcks laſt hadde hem te verſekeren, dat ingevalle d'andere Articulen wierden ingewillicht, de Tractaten niet en ſouden hangen aen de Huwelickſe portie. Hier af quamen wy tot andere particulariteyten, en was de concluſie deſe, dat de affairen van

den *Hertoch van Lotteringhen*, met alle vigeur moſten achtervolcht werden, en dat tot dien eynde Schepen van hier ſouden geſonden werden om hem op den gheſetten tijdt te ontmoeten, dat, als de *Ambaſſadeuren* ſoude t'huys ghekomen ſijn, alle debvoiren ſouden werden int werck gheſtelt om de Staten te bewegen tot eene ligue defenſijf en offenſijf --- In allen gevalle ſo ſal alle neerſticheyt aengewent werden om haer tot onſe begeerte te brenghen: tot welcken eynde ick voorſtelde, dat wy middelerwijlen gerechticheyt van haer behoorden te hebben, en ſoodanige Acten van Vrientſchap, waer toe ſy uyt kracht van hare vorige Alliantie verbonden waren, als namelijck. 1. De vryheydt van hare Havenen aen onſe Oorloch-Schepen, en ontſlaginge van die nu aengehouden waren. 2. Vryheyt om onſe Prijſen te moghen verkoopen, ghelijck wy in Vlaenderen doen: 3. De dimiſſie van *Strick-lant*. 4. Toelatinghe om Wapenen en Gelt van hier en van Duyn-kercken te moghen uytvoeren, met weygeringe van het ſelve aen de Rebellen. 5. Eene publijcke Declaratie van haer miſnougen over de laetſte Propoſitien vande Rebellen aen den Coninck gheſonden, om alſoo te voorkomen dat het volck alhier niet en ſouden approberen de Rebellie in *Engelandt*, dat ſy ſoo doende wel gheen Oorloch teghen het *Parlement* en ſoude Declareren, doch dat het evenwel eene grootſte preparatie ſoude weſen tot het werck, welck onderhanden is; dit ſcheen de *Prince van Orangien* ſeer te approberen, en heeft my ordre ghegeven mijne Papieren dies aengaende veerdich te maecken tegen de tijdt vande wederkomſte van hare Ambaſſadeuren uyt *Engelandt* --- boven het voorgaende vraechde my de *Prince van Orangien* en wilde weten, ofte, by aldien den *Hertoch* quame te failleren, onſe Tractaten daer met ſoude afbreecken? Ick

antwoorde

antwoorde neen: want by aldien de Staten konden werden bewoghen, om voor den Coninck te declareren, en met Schepen en in andere particulariteyten, als hen soude voorgheſtelt werden hem te aſſiſteren, dat ick niet en twijffelde, ofte de Coninck ſoude in korten ſijne Rebellen t'onderbrenghen, het welcke het eynde was, welcke men in deſe affairen voor hadde. Waer op, wanneer hy my met meerder blymoedicheyt, als hy wel eenigen tijdt herwaerts ghewoon was, repliceerde dat alle debvoiren ſouden werden ghebruyckt, ſoo hebbe ick mijn afſcheyt van hem genomen.

Doctor Goff aen Lord Jermin uyt den Haghe
1645. *den* 24. *April.*

Ick en wil niet twijffelen ofte alle mijne Brieven vande voorgaende Weke ſijn ontfanghen: en by aldien jae, ſoo ſal mijn Heer daer uyt verſtaen dat de geheele Negotiatie hier, is hangende aende volkomene inſtructien, hoe te Procederen inde particuliere Tractaten van het Huwelijck, waer in de byſondere omſtandicheden verſtaen en ingevvillicht ſijnde, ſoo ſal het ſich haeſt openbaren hoe het by den *Prince van Orangien* light, en vvat hy by de Staten ſal vvillen doen tot des Coninckx Aſſiſtentie, ſonder de dadelijcke volbrenginghe van het ſelve, men dient te verklaren, dat de Secrete Articulen niet en ſullen geteeckent vverden ---- dat niets ſal vverden beſloten, tot dat de Staten haer tot deſenſie van den Coninck declareren.

Doctor Goff aen Lord Jermin uyt den Haghe den 24. April 1645.

---- Al-hoe-wel de Huwelickſe partije met de Princeſſe ſoo veel mochte weſen als wy eyſchen en naer dat de *Prince van Orangien* ſoude konnen in verſcheyde partijen betalen, ſoo en ſoude het evenwel niet moghelijck weſen den Coninck daer door tot eenich effect te preſerveren, ten ſy de gementioneerde ſaecken te gelijck wierden verkregen, waer door London mochte werden verarmt, welcke is, en altijdt ſal weſen de Fonteyne van al dit onheyl. En aen d'ander ſijde laet de portije noch ſoo weynich weſen, en noch ſoo qualijck betaelt werden, nochtans by aldien deſe dinghen ghedaen werden en de Coninck ter occaſie van dit Huwelick ſal konnen ghelden komen te lichten, ofte door dat middel ſtercker ſal konnen ter Zee komen, als ſy, en te Lande met de ſelve macht te Velde komen, als voor deſen, ſoo ſal hy door Gods ſeghen haeſt herſtelt werden: welcke alle de werelt volkomene ſatisfactie ſal gheven aengaende dit Huwelick, en ſal buyten twijffel de conditien honorabel maecken.

Doctor Goff aen Lord Digby uyt den Haghe 1645. den 1. May St.v.

De Duytſche *Ambaſſadeuren* ſijn hier nu 5. daghen gheweeſt, in welcke ſy hare raporten hebben begonnen, hen daer in ſoo quijtende dat het ſijne Majeſt. niet beter ſoude konnen wenſchen. En op dat de Coninck ſoude mogen genieten de vruchten van haer raport, ſoo is aen de Staten voorgeſtelt, dat eenighe Commiſſariſen mochten werden ghenomineert, om de particulariteyten te hooren ende te

exami-

examineren, en dan daer op te reſolveren, watter dient gedaen te ſijn. De Staten van Hollandt refuſeren niet abſolutelijck ſodanige Commiſſariſen, maer verſoecken evenwel, dat het geheele narree publijck geſchiede, het welcke by aldien het gheſchiet, ſoo is apparent dat het in een roock ſal verdwijnen, en dat den *Prince van Orangien* weynich voor den Coninck ſal konnen doen. In allen gevalle den Ambaſſadeur *Boreel* (wiens ſiele gheſtelt is om den Coninck te dienen) is gereſolveert yetwes te attenteren, by de Staten, dat vry hooch en ſtout ſal ſijn.

Lord Jermin aen Lord Digby uyt Paris
1645. *den* 5. *May.*

Ick ſende u *Doctor Goffs* Brieven van deſe weecke, waer by ghy ſult ſien, en by die vande laetſte weecke wat hope daer is van ſijne Negotiatie: de naeſte weke ſal abſolutelijck determineren den *Hartogh van Lotteringens* reſolutie: de cours geproponeert by de *Prince van Orangien*, om van het Huwelijck apart te tracteren, en alle de andere pointen oock op haer ſelven, en moet van onſer ſijde geen ſwarigheyt vinden, ghemerckt hy niet en verwacht (ghelijck oock noch redelijck noch moghelijck ſoude weſen) dat yets ſal werden beſloten in't Huwelijck, tot dat oock de reſte naer onſe rekeninge uyt valt.

--- De Propoſitien welcke ghy in *Doctor Goffs* Brieven ſult vinden, ſijn ongetwijffelt een groot en nuttelijck deſſeyn, en inghevalle wy 't ſelve door dit Huwelick konden uytwercken, ende met eene, eene conjunctie van Vranckrijck en Hollandt met den Coninck (welcke ſoude vergheſelſchapt weſen, met ſoodanige avantagien dewelcke onvermijdelijck uyt ſoodanige conjunctie ſouden moeten volghen)

gen) daer ſoude een Fondament geleyt vverden, tegen alle mogelijckheyt om in deſe querelle geruyneert te vverden, en het ſoude ons ſekerlijck tijdt en Aſem geven, om ten laetſte te overvvinnen: ofte oock ſchoon de teghenvvoordighe groote hulpe van Crijſch-volck van een van hen beyden, ofte de middelen, om den *Hertoch van Lotteringen* over te helpen, ſouden komen te failleren.

Doctor Goff aen Lord Iermin
1645. *den* 8. *May.*

---- Nu ofte nimmermeer moet by deſen Staet yetvves ghedaen vverden: door oorſaecke vande treffelijcke en klare rapporten vvelcke hare *Ambaſſadeuren* maecken beyde int particulier en publijck in regart vanden Coninck: Ick hebbe tot noch toe hier in ſo goede ſucceſſen gevonden, als ſoude konnen ghevvenſt vverden. Beneffens 'tgene gheſchreven is, aengaende 't Huvvelijck, moet ick mijn Heer laten vveten, dat by de Staten Commiſſariſen over de Engelſche ſaecken ſullen gheſtelt vverden, op dat, ingevolge van 'tghene door de *Ambaſſadeuren* aen hen ſal vverden gherefereert, moghe vverden gereſolveert, vvat men doen ſal: dat deſe *Ambaſſadeuren* ſo boven maten geſtelt ſijn, om de Staten tot des Coninckx aſſiſtentie te brengen, dat geen Onderdanen van *Engeland* ſouden konnen thoonen haer meerder daer aen geleghen te ſijn. Sy ſullen berſten (ſeyde de *Prince van Orangien*) inghevalle ſy niet vvat byſonders konnen uytvvercken. Aengaende de paſſagie vanden *Hertoch*, het gene tot verſekeringh en Convoy voor deſen vvas belooft, ſeght de *Prince van Orangien*, dat het ſelve alſoo ſal voltrocken werden. De Schepen, die het Trans-port doen ſullen, moeten van hier gheſon-

In Originali: juſſe creverunt.

den

den werde, gelijck voor deſe inde inſtructien van *d'Eſtrade* was geſtelt, ende ſal nu weder gerepeteert en geextendeert werden in antwoorde op ſijne Brieven van deſe weke: maer aengaende dat ſtuck, moeten de Staten in geenderley wijſe kenniſſe van de ſaecke hebben: en over ſulckx moet het beleydt werden, onder protext van d'een ofte d'andere dienſt voor *Vranckrijck*, waer toe men vande Koopluyden hier Schepen moet huyren, daer op de *Prince van Orangien* ſpoedige ordre ſal ſtellen, ſoo haeſt ſulckx ſal werden verſocht, ſegghende dat hy tot dien eynde ſoo ſal ſchrijven dat ſy daer door ſullen werden geincouragieert.

---- Op informatie dat de Rebellen alleenlijck eenen defenſiven Oorloch voor hebben, ſeyde de *Prince van Orangien* dat hy daer ſeer blyde over was: ghemerckt als dan, by aldien maer de Coninck hem konde preſerveren, tot dat hy ter Zee, yetwes tegen haer en teghen haer *Londonhandel* ſonde konnen doen, ſoo ſouden ſy in korten konnen geruyneert werden.

---- Deſen dach hebbe ick *Boreel* ghevisiteert dewelcke veele Proteſtatien doet, van dat hy ſijne Majeſtts affairen hier in ſulcke maniere ſal achtervolgen, dat hy daer op niet en acht, wat hy daer oock ſoude hebben te lijden. ---- Ende ick ben verſeeckert dat hy meer Effectivelijck ſal arbeyden als eenighe Creatuyre welcke hare Majeſteyten van de hare hebben.

Doctor Goff aen Lord Iermin uyt den Haghe
1645. *den* 15. *May.*

Vrydach leſt-leden continueerden de *Ambaſſadeurs* haer rapport voor de Staten Generael (en corps) en naderhant in gelijcker manieren voor de Staten van *Hollant* den

tijdt van drye uren met ſulcken Methode en klaricheydt tot des Coninckx avantagie dat gheen van ſijne Onderdanen beter hadden konnen Pleyten: het Effect van dien is gheweeſt de ſatisfactie van meeſt van hen allen; en de mont-ſtoppinghe van die ghene, dewelcke meeſt ons teghen waren. *Boreel* is 'tſedert naer ſijne Stadt *Amſterdam* ghetrocken, om daer te verhalen wat hy ghedaen heeft: en Donderdach naeſt komende komt hy wederom, om het werck hier te achtervolgen. Waer in my dunckt aen hare maniere van doen, dat ſy voor hebben haer ſelven te ruyneren, ofte ſijne Majeſt. te doen floreren. *Muſch de Secretaris is* ſoo induſtrieus alſmen ſoude konnen wenſchen; maer ick vreeſe dat het hem langh vallen ſal, eer hy eenige Vruchten van ſijn Arbeyt ontfanget. In allen gevalle, die Perſoon dient aende hant gehouden te werden, want 'tſy wy die Ligue obtineren ofte niet, ſoo iſt evenwel apparent dat wy altijdt Schepen ſullen van doen hebben, en 'tgebruyck van hare Havenen en Wapenen, in alle 'twelcke ſijne concurrentie is van groote importantie.

Doctor Goff aen Lord Jermin 1645. *den* 17. *May uyt den Haghe.*

Deſe laetſte weke hebbe ick uyt gevonden een ſaecke, dewelcke my meſchijn heeft veroorſaeckt alle de hinderpalen, dewelcke my ontmoet ſijn, en is onghetwijffelt de oorſaeck geweeſt van die ſubijte en poſitive vrage, welcke my *Huyghens* van wegen de *Prince van Orangien* maeckte, namelijck de ouvertuyre van een Huwelijck met *Brandenburch*, weder levendich gheworden en deſe 4. laetſte weke achtervolcht, door een expreſſe vanden *Marquis*, in aller haeſt Woonſdach leſt-leden weder gekeert, met or-

dre

dre den *Marquis van Brandenburch* tot Cleve ofte daer ontrent te brenghen teghen het eynde van deſe Maent Mey: tot welcken eynde hy ſeyde dat hy dach ende nacht wilde ryden. Dit is een ſaecke waer van ghy u moocht verſekert houden, de Perſoon ſelve hebbende de gheheele ſake aen Monſieur *Heenvliet* ondeckt: dewelcke met groote paſſie voor des Coninckx Intreſſe my verhaelde wat hy uytghevonden hadde; en naderhant de ſaecke onder ons overleydt hebbende, dede hy het ſelve relaes aen de *Princeſſe van Orangien*, en ſeyde dat hy het van my hadde: ſy was uytermaten verbaeſt (ſoo hy ſecht.) Hoe ick hier af kenniſſe hadde ghekregen: maer in concluſie, bekende de ſaecke: hoe verre deſe ſaecke ſy geavanceert, blijckt noch niet, maer uyt het ghene my de *Prince van Orangien* giſter avont opende, ben ick verſekert, datter niets gedaen is in prejudictie van des *Prince van Wallis* pretenſien, mochte oock en ſal ghedaen werden, by aldien onſen eyſch met ghemack van hem kan werden int werck gheſtelt. ---- Ick hebbe by de *Secretatis Muſch* gheweeſt, dewelcke my groote hope gheeft van der Staten inclinatie tot den Coninck en adviſeert dat de Coninginne alle middelen dient te ghebruycken ---- waer van gheſproken is, dat, dat, alleen (ofſchoon den *Hertoch van Lotteringhen* ſoude failleren) ſal konnen te wege brenghen alles wat wy begheren. Hy bekende my het Tractaet *van Brandenburch*, maer dat hy ſekerlijck wiſte de meyninghe van den *Prince van Orangien* te weſen, ſo het eenichſints konde ſijn, het Huwelijck te maecken met den *Prince van Wallis*.

Doctor Goff aen Lord Jermin uyt den Haghe
1645. *den 29. May.*

De Trince van Orangien met meerder yver en blymoedicheyt als oyt voor deſen, ſeyde my op mijn wederkomſte van *Rotterdam*, dat hy niet en twijffelde oſte daer ſoude een goet beginſel in mijn oogmerck ghemaeckt werden. Hy heeft *Sir. William Boſwel* ſijn werck gegeven, omme te proponeren de vryheydt van hare Havenen van 'thuyren van Schepen, en aen de *Ambaſſadeuren* het hare, omme te dringhen de nootſakelijckheydt om te geven Brieven van repreſalie, op de menichvuldighe klachten, welcke ſy in *Engelandt* van haer eyghen volck hebben ontfanghen: en voechde als doen daer by. *Cropez moy, par ce moyen ilz ſeront engages inſenſiblement dans une Guerre.* Dat is, gelooft my, door dat middel ſullen ſy ongevoelichlijck in eenen Oorloch ingewickelt werden. Beyde deſe dinghen ſijn ghedaen: alleenlijck de *Ambaſſadeuren* (ghelijck ghy uyt deſe ingeſlotene memorie welcke my *Reynswou* gegeven heeft, ſien kont) hebben goet gedocht op de geheele ſaecke aen te houden, pretenderende uyt hare recredentiale dat ſijne Majeſteyt op deſe particulariteyten Antwoort verſoeckt, men heeft gheoordeelt datmen waerſchijnelijcker meer ſoude konnen wercken op dit *joloerſe Volck*, toelatende dat de propoſitien gaen mogen langhs den ordinairen vvech, welck is met het ſenden van Copijen daer af aen hare principalen in de byſondere Provintien en Steden, datmen dan eene Secreet Commiſſariſchap ſal maken tot de Enghelſche affairen, edoch dit ſal eene langhſame remedie weſen tegen onſe ſwaricheden. Want de antwoort moet komen uyt de byſondere Plaetſen en moet eene nieuwe vergaderingh van Staten (welcke te Pinxteren ſcheyden) weſen,

weſen, eer dat eenighe concluſie ſal konnen ghemaeckt werden. Dit is al'tgene ſy hebben konnen te wege brenghen, hoewel ſy wacker waren ghemaeckt door eene tijdelijcke intelligentie dat de Huyſen des *Parlements tot Weſt-Munſter* van meeninghe waren niet alleen te ſenden eene Remonſtrantie teghen de twee *Ambaſſadeuren*, maer oock verſcheyde afgheſanten aen de Reſpective Provintien, om met deſelve apart te handelen. Daer by voorhebbende de Provinciale Staten vande Generale te ſcheyden en alſoo te voeden de querelle, dewelcke onder hen in dat poinct alreede is begonnen. Tot remedie van 'twelcke de *Prince van Orangien* my ſeyde, dat ſy twee ſaken hadden gereſolveert: Eerſt dat Brieven ſouden werden gedepeſcheert aende particuliere Provintien verklarende perijckel int admittere van ſodanige Agenten ende daer naer een Ordre aen *Ioachimi tot London*, om daer te verklaren dat alle ſulcke *Envoyez* ſullen gerejecteert werden ---- Maer het valt heel qualijck uyt, dat, terwijle deſe ſake hier ſijn in agitatie, *Sabran* herwaerts heeft gheſchreven, niet verbergende ſijn groot miſnoegen daer over dat *Vranckrijck* hare intentien om Brieven van repriſalie te verleenen, ter ſijde heeft geleyt en te vrede is met de idele beloften vande Huyſen, datter reparatie ſal gedaen werden, welcke de *Ambaſſadeuren* aende Staten hebben gerepreſenteert als ſaecken diemen niet moet achten.

---- Het is onſeker wat de beſte remedie hier tegen ware, want ingevalle uwe wel Ed: hier over ſoude klaghen, eer dat de repriſalien hier ſijn vergunt, veel licht in plaetſe van verbeteringh te vinden in *Vranckrijck*, ſoude eenighe middelen onder hant gebruyckt werden om deſe hier van hare goede intentien te diverteren. By aldien daer gheen vreeſe daer voor en ware, ſo ſoude het eene groote avan-

tagie konnen gheven tot de proceduyren hier, by aldien *Sabran* wierde gelaſt, dadelijck voltreckinge van hare beloften te verſoecken ofte anderſints naer een bequamen tijdt te reſumeren haer voornemen van repriſalien: dit Stuck alleen, by aldien het werde gheobtineert, ſal Schepen tegen de Rebbellen ter Zee brenghen eer dat deſe Somer noch geeyndicht is, ſoo als de *Ambaſſadeuren* ſeggen. Maer de *Princeſſe van Orangien* ſeyde my, dat ſy vreeſde *Vranckrijck* ſoude ons bedriegen, en de *Ambaſſadeuren* imputeerden alle de vreeſachticheyt vanden *Prince van Orangien*, de particuliere diſcouragementen, welcke de *Prince van Orangien* uyt Vranckrijck kreech, en rade over ſulckx dat de Coninginne diende te bearbeyden, dat te deſer tijdt yetwes mochte ghedaen werden vande Coninginne Agente en den *Cardinael Matarini*, het welcke de Staten hier mochte verſekeren van hare toekomende concurrentie met haer. ---- Ick en hebbe *Muſch* niet beſocht 'tſedert uwe wel Ed: laetſte Miſſive, maer ſal uwe ordre ſpoedelijck achtervolghen, niet twijffelende ofte *Mr. Webſter* ſal ſonder ſwaricheydt het ghelt avanceren, te weten, de 1000. Croonen, dat is ſoo ick het neme drie duyſent gulden.

Lord Iermin aen Lord Digby St. Germain
1645. den 5. Auguſti.

---- Het Importanſte Ooghmerck in deſen is het onghevoelich inwickelen vande Hollanders inden Oorloch.

Reke-

Rekeninghe.

Geleent tot Rotterdam vande Burgemeesters	400000	--	: --	:
Noch uyt de Banck van Rotterdam	25000	--	: --	:
Uyt de Banck van Amsterdam door Mr. Sandijs.	84500	--	: --	:
Inden Haghe van Cletcher	126000	--	: --	:
Noch van den selven	40000	--	: --	:
Inden Haghe van van Door Sr. W. Boswell	9000	--	: --	:
Van Monsier d'Espernon	230000	--	: --	:
Van Webster op de Pendent Peerlen	100000	--	: --	:
Noch van den selven	43200	--	: --	:
Noch van den selven	70000	--	: --	:
Van Monsieur Vickford	70000	--	: --	:
Van Sir Charles Herbert	20000	--	: --	:
Van Collimore tot Antwerpen	64000	--	: --	:
Van Webster voor 6. Robijnen vande Ketenen	20000	--	: --	:
Van den selven	20000	--	: --	:
Vanden Prince van Orangien	300000	--	: --	:
	1621700			

438736